

Кыргыз нэм йорт хайваннары

1нче категорияле башлангыч
класс укытучысы Харисова Р.Г.

Кыргызый хайваннар

Бүреләр – бик оста аучылар.
Гадәттә хәлсез, авыру яки
имгәнгән жәнлекне тоталар.
Шуның белән урман жәнлекләре
арасында авырулар таралуга юл
куймыйлар. Шуңа күрә
бүреләрне “урман санитарлары”
дип атыйлар.

Бүре (волк)

Кыргыз хайваннар

Төлке (лиса)

- Бүреләр белән төлкеләр - якын туганнар. Куянның иң куркыныч дошманы дип төлке санала. Ләкин төлкенең төп азыгы – тычканнар. Төлкенең эзләре кечкенә этнекенә охшаган. Ләкин этләр берәз як-якка атыныбрак йөри, шуңа күрә әгәр аларның эзләрен тоташтырсаң, сынык сызык килеп чыга. Ә төлке эзләре туры сызык ясый.

Кыргыз хайваннар

- Безнең урманнарда очрый торган иң эре ерткыч – аю. Кышын аюга азык калмый. Шуңа күрә алар кышны йоклап үткөрөләр. Көзен аюлар бик күп ашап, май жыялар, симерөләр. Кайберәүләр, өнөндә аю тәпиен суырып ята, дип уйлыйлар. Тәпиенең тиресе корый, яргалана, кычыта. Шуңа күрә аю йокы аралаш тәпиен ялап куя. Аюның балалары февральдә үк туа.

Аю (медведь)

Кыргызый хайваннар

Поши (лось)

Поши урманда яшәүче иң эре хайван. Алар агач ботакларын, ылысларны, агач кайрыларын яратып кимерәләр.

Кабан дуңгызы (кабан)

Жәй көне кабан дуңгызлары төннәрен ашарга эзли, ө кышын киресенчә. Алар имән чикләвекләре, яшел үләннәр, тычканнар, бөжәкләр белән тукланалар.

Кыргыз хайваннар

Куян (заяц)

Кышын куяннар кешелэргә
якынак күчэлэр. Алар
кышка йомшак куе йон белән
капланалар.

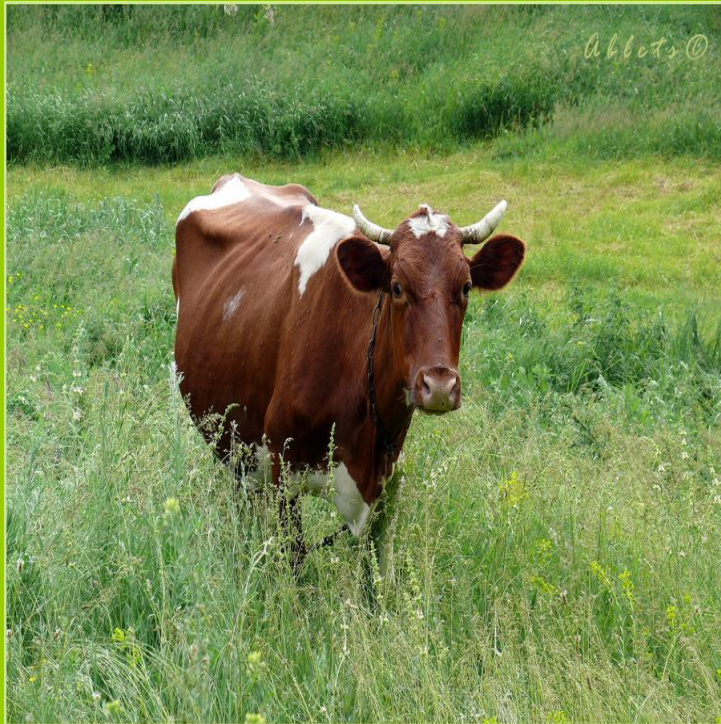
Тиен (белка)

Тиенне кыш көне суык та, жыл
дә куркытмый. Алар кышка
азык туплыйлар.

Йорт хайваннары

Сыер (корова)

- Сыер – мөгезле эре терлек. Сөт һәм ит алу максаты белән асрыйлар.

Кәжә (коза)

- Сөт өчен кәжә дә асрыйлар. Кәжә сөте бик файдалы.

Йорт хайваннары

Сарык (овца)

- Сарыкларны итлэре өчен дә, тирелэре өчен дә, йоннары өчен дә асрыйлар.

Йорт куяннары(кроликлар)

Кроликларны итлэре һәм мамыклары өчен асрыйлар.

Йорт хайваннары

- **Этлэрне** өч төркемгэ бүлэргэ мөмкин: ау этлэре, хезмэткэр (служебные) этлэр һәм декоратив этлэр.
- **Мәче** юлбарыс һәм арысланга “туган” туры килә.

